

واسپ و خلعت و خطاب راجہ باو عنایت شد حیدر ملک را یکشمیر فرستادم کہ از درہ لار جوے آب بباغ نوز افزا بیارد سی
ہزار روپیہ بکبت مصالح و اجورہ آن حالہ شد و از وہم ماہ مذکور از کوهستان جوہر آمدہ در بہتر نزول افتادہ روز دیگر
شکار گرفتہ کردم داور بخش سپہر خسر در منصب پنج ہزاری ذات و دو ہزار سوار عنایت شدہ در بیست و چہارم از آب چناب
عبور فرمودم میرزا رستم از لاہور آمدہ ملازمت نمود بہرین تاریخ فضل خان دیوان خرم عرض داشت اورا آوردہ
ملازمت نمود بے اعتدال ہماے خود را لباس معذرت پوشانیدہ اورا فرستادہ کہ شاید بہ تیتال و چرب زبانہ کاری از
پیش تواند برد و اصلاح نامہواری او تواند نمود من خود ہمسلا توجہ فرمودم و روندا دم خواجہ ابوالحسن دیوان و صادق خان
بخشی کہ بکبت سامان لشکر قندھار پیشتر بلا ہور شتافتہ بود سعادت آستان بوس دریا قندھرہ آبان ماہ الہی امان اللہ سپہر
مہابت خان بمنصب سہ ہزاری ذات و ہزار و ہفتصد سوار سرفراز گردید فرمان مرحمت عنوان بطلب مہابت خان فرستادہ
شد درینو لا عبد اللہ خان را کہ بکبت خدمت قندھار طلب فرمودہ بودم از محال جاگیر خود آمدہ زمین بوس نمود چہارم ماہ
مذکور بمبارکے و فرسخے داخل شہر لاہور شدم الف خان بمنصب دو ہزاری و ہزار و پانصد سوار سر بلندی یافت + دیوانیان
عظام حکم فرمودم کہ جاگیر ہاے خرم را کہ در سرکار حصار و میان دو آب و این حدود تنخواہ دارند در طلب جمعے از بندہ حاکم
بخدمت قندھار مقرر شدہ اند تنخواہ نمایندہ از عیوض این محال از صوبہ مالوہ و دکن و گجرات ہر جا کہ خواستہ باشد متصرف گردو
فضل خان را خلعت دادہ رخصت نمودم و فرمان شد کہ صوبہ گجرات و مالوہ و دکن و خاندیس باو عنایت شدہ از پنجاہرہا
خواہد محل اقامت قرار دادہ بضبط آنحد و پرداژ جمعے از بندہا کہ بجنور بکبت پورش قندھار طلب شدہ سزا دلان بہ آوردن
انہا تعیین شدہ رفتہ اند زود بد رگاہ فرستد و بعد ازین ضبط احوال خود نمودہ از فرمودہ و رنگذر و والا نامت خواہ کشید درین
روز اسپ پنچاق اول کہ در طوایل خاصہ امتیاز داشت بعد اللہ خان عنایت شدہ و رست و ششم ماہ مذکور حیدر بیگ
دولی بیگ فرستاد ہاے دارای ایران و دولت بار یا قندھ بعد از اداسے مراسم کورنش و سلیم نوشتہ شاہ را بنظر آوردند
فرزند خانجہان حسب الحکم جریدہ از ملتان رسیدہ ملازمت نمود ہزار ہر و ہزار روپیہ و ہیزوہ اسپ پیشکش گذرانید
مہابت خان بمنصب شش ہزاری ذات و پنج ہزار سوار سرفراز شد میرزا رستم فیل عنایت نمودم راجہ سازنگ یو
سزاولی راجہ ز سنگد یو تعیین فرمودم کہ اورا بسرعت ہرچہ تمام تر بد رگاہ حاضر سازد ہفتم آذر ماہ الہی ایچیان شاہ عباس
را کہ دفعات آمدہ بودند خلعت و فرچی دادہ رخصت فرمودم کتابتی کہ در معذرت قندھار صاحب حیدر بیگ ارسال داشتہ بود

با جوابے کہ نوشہ مشدہ درین اقبال نامہ ثبت افتاد۔

نقل نامہ دارا کے ایران *

نسایم دعوائے کہ از فتوحات اجابت آن غنچہ مراد شگفتہ نکست افزای مشام بیگانگی باشد و لوابع مدحائے کما زلمعات
 خلوصش انجمن اتحاد و منور گشته ظلمت زدای عالیہ بیگانگی گرد و عطر بزم خلعت و ولایے اعلیٰ حضرت ظل الہی و شمع جمع صدق
 و صفائی آن نور پرورد الہی گردانیدہ مشہود در اسے انور و مکشوف ضمیر منیر ضیا گستری گرداند کہ بر دل دانش پسند و خاطر
 آسمان پیوند آن بر اور بجان برابر کہ آئینہ چہرہ دانش و پیشتر و مرآت جہاں حقائق آفرینش است عکس پذیر خواهد بود کہ بعد
 سنوح قضیہ ناگزیر نواب شاہ جنت مکان علیین آشیانی انار اللہ بر ہانہ چہ قسم قضایا در ایران رود اوہ بعضی مالک از
 تصرف مسوبان این دو دمان ولایت مکان بیرون رفتہ چون این نیاز مند در گاہ بے نیاز مقلد امور سلطنت شدہ بین
 توفیقات ربانی و حسن توجہ دوستان انتزاع جمیع مالک موروثی کہ در تصرف مخالفان بود نمود چون قندہار در تصرف
 گماشتگان و بلاد دومان بود ایشان را از خود دانستہ متعرض آن نشدہ از عالم اتحاد و برادری مترصد بودیم کہ ایشان نیز
 بطریق آبا و اجداد عظام جنت مقام خود در توفیق آن توجہ مبذول فرمایند چون بتغافل گذرانیدند مگر بنا مہ و پیغام و کنایت
 و صریح تبصیح طلب آن نمود شاید کہ در نظر ہست ایشان این محقر ملک قلیل معنایقہ بنود متقرر فرمایند کہ در تصرف اولیاد
 این خاندان و اوہ رفع ظن دشمنان و بدگویان و قطع زبان درازی حاسدان عیب جویان گردد و جسے پیشتر این امر را در
 عقدہ تعویق انداختند چون حقیقت این مقدمہ در میان دوست و دشمن اشتہار یافتہ و از انجانب جوابے مشعر بر رود
 قبول نرسیدہ بخاطر خاطر رسید کہ طرح سیر و شکار قندہار اندازیم کہ شاید بدین وسیلہ گماشتہ اسے آن برادر نامدار کاشکار از
 روسے روابط الفت و خصوصیتے کہ در میان سلوک ہست موکب اقبال را استقبال نمودہ بخمدت اشرف قایز گردند
 و نجد و ابر عالیان رسوخ قواعد بیگانگی طرفین ظاہر گردیدہ باعث زبان کوتہی حاسدان و بدگویان شود بدین عسہ بیت
 بے ابراق قلعہ گیری متوجہ شدہ چون بالوکاسے فراہ رسیدیم مشورہ عاطفت مبنی بر اظہار سیر و شکار قندہار بجاکم آنجا فرستادیم
 کہ همان پذیر باشد عزت آثار خواجہ باقی کر کرات را طلب فرمودہ بجاکم و امرا کہ در قلعہ بورند پیغام دادیم کہ میان عالی
 حضرت بادشاہ ظل اللہ و نواب بہا یون ماجداتی نیست و آگاہی کہ ہست از ہمدگیری و انیم و ما بطریق سیر متوجہ آن صولیم

بھی

نوسے نکلند کہ کلفت خاطر ہم رسد ایشان مضمون حکم و پیغام مصلحت انجام را بگوش حقیقت نبوش نشیندہ مراسم الفت و اتحاد جانین را منظور نداشته اظہار تمرد و عنیان نمودند تا بجوانی قلعہ رسیدہ باز غرت آثار مشارالیه را طلب فرمودم و آنچه لوازمہ نصیحت بود با و گفته فرستادیم تا وہ روز دیگر عسا کہ منصور را قدغن فرمودیم کہ پیرامون حصار رنگر دو فصاحج سودمند نیاید و در مخالفت اصرار نمودند چون بیش ازین مصلح گنجایش نہ داشت لشکر قزلباش با وجود عدم اسباب قلعہ گیری بہ تسخیر قلعہ مشغول شد و راندک مدت برج و بارہ را با زمین یکسان ساختہ کار بر اہل قلعہ تنگ شد اما ان خواستند ما نیز را بطشہ محبت کہ از قدیم الایام فی ما بین این دو سلسلہ رفیعہ مسلوک بودہ طریقہ برادری کہ مجددًا از زمان میرزائی آن اورنگ نشین بارگاہ جاہ و جلال میان ایشان و نواب بہایون ما نوعی استقرار یافته کہ رشک افزای سلاطین روسے زمین شدہ است منظور داشتہ بمقتضای مروت جبلی تقصیرات و زلات ایشان را بہ عفو مقرون فرمودہ و مشمول عنایت ساختہ سالما و خانما با تفاق حیدر بیگ گورباشی کہ از صوفیان صادق این خاندان است روانہ درگاہ معلی گردانیدم حقا کہ نیاد و داد و اتحاد موروثی و کلتبی از جانب این ولاجوی نہ بمرتبہ مشید و مستحکم است کہ بحبت صدور بعضی امور کہ بحسب تقدیر از ممکن کلان بمنصہ طور آمدہ باشد خلل پذیر گردد.

میان ما و تورسم جفا نخواہد بود | بجز طریقہ مہر و وفا نخواہد بود

مرجو آنکہ از ان جانب نیز ہمین شیدہ مرضیہ مسلوک بودہ بعضی امور غریبہ را منظور آتظار محبت آثار فرمودہ اگر خدشہ بر عارض الفت ظاہر شدہ باشد بحسن عظمت ذاتی و محبت ازلی و رازالہ آن کوشیدہ گل ہمیشہ بہار یکدلی و یگانگی را سبزی و خرم داشتہ ہمگی ہمت گردون اساس بتاکید مبانی وفاق و تصنیف مناہل اتفاق کہ نظام بخش نفس و آفاق است مصروف فرمایند و کل ممالک محروسہ ما را بنحو متعلق دانستہ بہر کس خواہند شفقت فرمودہ اعلام بخشند کہ بلا مضائقہ با وسپروہے شود این جزئیات را خود چہ اعتبار باشد امرار و حکامیکہ در قلعہ بودند اگر چہ مرتکب امرے چند کہ منافی مراسم دوستی باشد شدند اما آنچه واقع شدہ از جانب ماست و ایشان آنچه لازمہ توکری و شرط جان سپاری بود بہ تقدیم رسانیدند یقین کہ آن حضرت نیز شفقت شایانہ و مرحمت بادشاہانہ شامل حال آنها فرمودہ ما را از ایشان شرمندہ نخواہند ساخت زیادہ چہ اطنا ب نمای بہوارہ لوائے فرق دان ساسے ہم آغوش تابیدات غیبی باد +

جواب نامہ شاہ عباس

سپاس معرا از ملا بس حد و قیاس و ستایش مبرا از الایش تشبیه و التباس بچاند معبود ہی را در خورد و سزا است کہ استحکام
 عہود و موافقت با و شایان عظیم الشان را موجب انتظام سلسلہ آفرینس و التیام و فرمان روایان جہان را باعث رفاهیت
 و آسائش و سبب امنیت و آرامش خلائق و عباد کہ دوایع بدایع حضرت آفرینندہ اندگر دانندہ مصداق این بیان و مویز
 این برہان موافقت و اتحاد و مرابطت و داد است کہ فیما بین این والا و دوران رفیع الشان تحقیق پذیرفتہ و در زمان دولت
 روز افزون ما تجسد ید بہتہ بہ ہو کہ ہمیشہ گشتہ کہ محسود سلاطین زمان و خواقین دوران است آن شاہ جم جاہ ستارہ سپاہ
 فلک با رگاہ دارا گروہ گروہ شکوہ زمیندہ افسر کیانی شایستہ تخت خسروانی شجرہ بر و مند ریاض سلطنت و اہبت نسل
 بوستان نبوت و ولایت نقادہ و دوران علوی خلاصہ خاندان صفوی بے سبب و باعث در صد و افسردگی گلزار محبت و دوستی و
 اخوت و یکتا ولی کہ تا لغت ریاض زمان و اختلاف او دار و دوران امکان شستن غبار خلل بر ساحت بیاض آن نبودہ
 شد مذظا ہر رسم اتحاد و یگانگی فرمان روایان این جہان بودہ باشد کہ در عین استحکام و اخوت و دوستیکہ قسم بسریک دیگر
 میخوردہ باشند و با کمال موافقت روحانی و مصداقت جسمانی کہ فیما بین بجان مضائقہ بناید تا بملک مال چہ رسد باین ش
 بسیر و شکار آیند۔

مدحیہ بر محبت بیش از قیاس ما

از و رو مکتوب محبت طراز کہ در معذرت سیر و شکار قندہا منسوب سعادت نصا بان حیدر بیگ و ولی بیگ رسال
 داشتہ بودند شعر بر محبت ذات ملایک صفات بود گلہا نشا ط بر روسے روزگار بختہ آثار شگفت بر اسے گیتی آرای آن
 برادر کا مگار عالی مقدار منعمی و محتجب نما ند کہ تا رسیدن رسول فرخندہ پیام رنبل بیگ بدرگاہ آسمان جاہ اطہاری ہر سہلہ
 و پیغام در باب خواہش قندہا رنشدہ بود در جنیکہ ما بسیر و شکار خطہ دلکشائے کشمیر مشغول بودیم دنیا داران دکن از کوتہ اندیشی
 قدم از جاہ اطاعت و بندگی بیرون نہادہ و طریق عسیان پیو دندہا! بر ذمت ہمت با و شایانہ تشبہ و تا ویب کوتہ اندیشان
 لازم شد و آیات نصرت آیات ہدای السلطنت لا ہور نزول اجلال فرمودہ فرزند بر خوردار شاہ جہان را با لشکر ظفر اثر بر سر آن
 بے سعادتان تعیین فرمودیم و خود متوجہ دار الخلافہ اگرہ بودیم کہ رنبل بیگ رسید و مر اسلہ محبت افزائے زینت بخش و رنگ شای

رسانید آن تعویذ دوستی را بر نمود شگون گرفته بقصد دفع شر و تمنان و منفدان متوجه دارالخلافه آگره گشتم در رقیه گریه بار
 در زشار اظهار خواهش قند هار نشد بود در نبل بیگ زبانی ظاهر نموده در جواب او فرمودیم که ما را آن برادر کا مگار بهیچ چیز
 مضایقه نیست انشاء الله تعالی بعد از سرانجام مهم دکن بنوعی که مناسب دولت باشد شمار از خصمت خواهیم ساخت فرمودیم
 که چون طے مسافت و دور دراز کرده آمد و چند روز در دار السلطنت لاہور از کوفت راه آسوده شود که تر اطلب خواهیم فرمود
 بعد از رسیدن به آگره که مستقر الخافت است مشارالیه را طلبیدیم که رخصت فرمایم چون عنایت ایزدی توفیق حال این نیازمند
 در گاه الهی است خاطر از فتح و ایرداخته متوجه پنجاب گشتم و در صد و آن شدیم که مشارالیه را روانه گردانیم بعد از سرانجام بعضی مهمات
 عنوری بجهت گرمی هوا متوجه خطه کشمیر جنبت نظیر که در لطافت و تراست آب و هوا مسلم الثبوت سیاحان بوج مسکون است
 شدیم بعد از رسیدن بآن خطه و لکشار نبل بیگ را بواسطه رخصت طلبیدیم که خود سعادت متوجه شده سیر گاه باسے زہمت بخش
 فرج افزای آنجا را یک یک با و نمایم درین اثنا خبر رسیدن آن برادر کا مگار بغرم تسخیر قند ہمار که ہرگز در خاطر خطور نکرده
 بود رسید حیرت تمام دست و او کہ کورہ دہی چه خواهد بود کہ خود سعادت تسخیر آن متوجه شوند و چشم از چنان دوستی و برادری و
 اتحاد پوشید و از نرد با وجود آنکہ مستحبران راست قول و درست گفتار خبر می رسانیدند باور نمی کردیم بعد از آنکہ این خبر محقق شد و در
 ساعت بعد العزیز خان حکم فرمودیم کہ از رضاے آن برادر کا مگار تجاوز نہ نماید تا حال سررشته برادری مستحکم است مرتبہ
 و در جہ این الفت و یک جہتی را برابر بعالم نمی کردیم و بیچ عطیہ را بآن نمی سنجیدیم تا مالائق و مناسب برادری آن بود کہ
 تا آمدن ایچی صبری فرمودند شاید بطلب و مدعاے کہ آمدہ بود کامیاب بخدمت می رسید قبل از رسیدن ایچی مرکب چنین
 خدشہ شدن آیا اہل روزگار تقصیر پیرایہ عہد و صداقت و سرمایہ مروت و تقوت را کہ اہم طرف راجع خواہند ساخت انشاء تعالی
 در جمیع آدان حافظ و ناصر و معین باد بعد از رخصت فرمودن ایچیان ہنگی ہمت بہ تنبیہ لشکر قند ہار مصروف داشتہ مشر زہر
 خانہ بان را کہ بجهت بعضی مصلحتہا طلب شدہ بود فیصل و اسب خاصہ باشمشیر و خنجر مرصع و خلعت عنایت نمودہ بطریق منتقلے
 رخصت فرمودم کہ تا رسیدن شاہنوازہ شہریار با عسا کہ ظفر آثار و در ملتان توقف نمودہ منتظر حکم باشد و باقر خان را کہ فوجدار
 ملتان بود بدرگاہ والا طلب نمودہ شد علی قلی بیگ درین را بہ منصب ہزار و پانصد می سر فرزند ساختہ بگاہ مشارالیه مقرر
 داشتیم و ہچنین میزراستم را بمنصب پنچ ہزاری بلند مرتبہ گردانیدہ و رخصت آن فرزند بشکر مذکور تعیین فرمودم لشکر خان از
 صوبہ دکن آمدہ ملازمت نمود از تعینات لشکر مذکور گشت الہا و خان افغان و میرزا عیسی ترخان و مکرم خان و اکرام خان و دیگر

امراکہ از صوبہ دکن و محال جاگیر خود آورده بودند اسپ و جلعت لطف نمود و ہمراہی خان جهان رخصت فرمود و عمدة السلطنت
 آصف خان را بدار الخلافہ آگرہ فرستاد و کمل خزانہ مرور و پیہ را کہ از آغاز سلطنت حضرت عرش آشیانی انار اللہ بر پادشاہ
 فراہم آورده بدرگاہ بیار و اصالت خان پسر خان جهان بہ منصب دوہزاری و ہزار سوار سر فراز سے یافت محمد شفیع بخشی صوبہ بلتان
 بختاب خانی سر فراز گشت بہ شریف و کیل فرزند اقبال مندر شاہ پرویز را رخصت فرمود و کہ بسرعت ہرچہ تمام تر رفتہ آن فرزند
 را بالشرک صوبہ بہار بلازمت بیار و فرمان مرحمت عنوان بہ خط خاص نوشتہ تاکید بسیار در آمدن او نمود و شد درین تاریخ
 میر میران بنیرہ شاہ نعمت اللہ بزرگ مفاجات و دیعت حیات سپرد امید کہ از اہل آفرینش باد مرزا بیگ قراول را فیل مست
 زیر کرد و گشت خدمت اورا با نام وردی فرمود چون از مر ضعیفی کہ دو سال پیش ازین عارض شدہ بود و ہنوز ہست دل
 و دماغ ہمراہی نمود کہ بمسودات سونخ و وقایع توأم پرداخت در نیولا کہ معتمد خان از خدمت دکن آورده سعادت آستانوس
 در یافت چون از بندہا سے مزاجدان و شاگردان سخن فہم بود و سابق نیز سر رشتہ این خدمت و ضبط وقایع بحدہ او بود
 حکم فرمود کہ از تاریخ کہ نوشتہ ام آیندہ مشارالیه بخت خود نویسد و در ذیل مسودات من داخل سازد و انچہ بعد ازین سونخ شود
 بطریق روز نامچہ مسودہ نمودہ بہ تصحیح من رسانیدہ بہ بیاض می سپردہ باشد

از نیچا مسودات نوشتہ معتمد خان است

درین ایام کہ ہنگی ہمت جہانکشاسے بہ تہیہ لشکر قندھار و تدارک آن کار مصروف بود خبر ہائے ناخوش از تغیر حال و
 بے اعتدالیہائے خرم بعض می رسید موجب توحش و توزع خاطر می گشت بد بنا برین موسوخیان را کہ از بندہا سے بخل
 مزاجدان بود بہ گزاردن پیغامہا سے تہدید و ترغیب و بیان فصلیج ہوش افزانہ آن بے دولت فرستادم کہ بر ہمنونے
 سعادت اورا از گران خواب غفلت و غرور بیدار سازد و نیز بر ارادہ ہائے باطل و مقاصد فاسد او وقوف حاصل نمودہ
 بخدمت شتابتا بہرچہ مقتضاسے وقت باشد لعل آید غرہ ہجرت ماہ الہی جشن وزن قمری آراستہ گردید درین جشن ہمایون
 ہما بت خان از صوبہ کابل رسیدہ سعادت ملازمت در یافت و مور و عنایات خاص گشت یعقوب خان بخشی را
 بہ عنایت تقارہ بلند پاگی بخشیدہ بصوبہ کابل تعیین فرمود بہ مقارن این حال عرض داشت اعتبار خان از آگرہ رسید
 کہ خرم بالشرکت اثار از ماندور و از این صوبہ شدہ ظاہر اخبار طلب خزانہ را شنیدہ آتش در نهادش افتاد و عنان چہا

از دست داده میتا بانہ روانہ شدہ کہ شاید در اثنا سے راہ خود را بجزانہ رساندہ دست انداز سے تواند کرد و بنا برین
 سبب صواب تا چنین اقتضا فرمود کہ برسم سیر و شکار تا کنار آب سلطان پر نہضت اتفاق افتد اگر آن سبب سعادت برہمنی
 بدو ضلالت قدم بیاورد جلالت نہادہ باشد بیشتر شافتہ سزاسے کردار ناہنجار در دامن روزگار او نہادہ شود و اگر طور دیگر صورت
 بندد در خوران بل آید بہ باین عزیمت بمقدم ماہ مذکور بساعت مسعود و زمان محمود کوچ واقع شد مہابت خان بفضایت خلعت
 خاص سرفراز سے یافت یک کنگ رو پیہ بجزارستم و دو لک رو پیہ بہ عبداللہ خان بصیغہ مساعدت حکم شد مرزا خان پسر
 زین خان را با فرمان مرحمت عنوان نزد فرزند اقبال مندر شاہ پرویز فرستادہ تاکید بیش از بیش در طلب او نمودہ شد راجہ
 سارنگد یو جہت طلب راجہ نرسنگد یو رفتہ بود آمدہ ملازمت نمود معروض داشت کہ راجہ با جمہیت شائیتہ و فوج آراستہ
 در بلدہ تہانیر سعادت رکاب مقتدر خواهد گشت و درین چند روز مکرر علیہ اعتبار خان و دیگر بندہ ہا از دارالخلافہ آگرہ رسید
 کہ خرم از بر گشتگی و بید و لیتی حقوق تربیت را بالعقوق مہل ساختہ پاسے ادبار در دادی جہالت و ضلالت نہادہ روانہ
 این حدود است و ازین جہت بر آوردن خزانہ را صلح دولت ندانستہ باستحکام برج و بارہ و لوازم قلعداری پرداختہ و ہمچنین
 عرض داشت اصفت خان رسید کہ آن بید دولت پردہ آزر م دریدہ روے بوادی ادبار نہادہ از روش آمدن ما بجے
 خیر نمی آید چون صلح دولت در آوردن خزانہ نبود بجز است ایزدی سپردہ خود متوجہ ملازمت است بنا برین از آب
 سلطان پور عبور فرمودہ بہ کوچ متواتر متوجہ تنبیہ و تادیب آن سیاہ نجت گردیم و حکم فرمودم کہ بعد ازین اورا بید دولت
 می گفتہ باشند درین اقبال نامہ ہر جا بے دولت مذکور شود کثایہ از او خواهد بود از تربیت ما و مرحمت ما کہ در حق او بطور
 آمدہ می تو انم گفت کہ تا حال بیح باد شاہی لفرزند خود این قدر عنایت نکرده باشد انچہ پدر بزرگوارم بہ برادران ملطفت
 نمودہ بودند من بنوکران او مرحمت فرمودم و صاحب خطاب و علم و تقارہ ساختم چون در اوراق گذشتہ بتقریبات ثبت
 افتادہ و بر مطالعہ کنندگان این اقبال نامہ پوشیدہ نخواہد بود کہ چہ پایہ توجہ و تربیت در حق او مبذول گشتہ زبان قلم را از شرح
 آن کوتاہ داشتیم از کدام الم خود نویسم از کوفت و ضعف در چنین ہوا سے گرم کہ بمزاج من نہایت ناسازگاری دارد سواری
 و تر و باید کرد و باین حال بر سر چنین ناخلفی باید رفت بسیار سے از بندہ ہا را کہ سالہا سے در از تربیت کردہ بہ مرتبہ
 امارت رسانیدہ کہ امروز باستی بنگ اودیک یا قزلباش بکار آیند بہ شومی او سیاست فرمودہ بدست خود منابع ساخت
 شد الحمد کہ ایز و جل سبحانہ آن قدر حوصلہ و بردباری کرامت فرمود کہ این ہمہ را تاب می توان آورد و یک طوری می توان گذرانید

و بر خود آسمان گردانا آنچه بر دل گرانی می کند و مزاج غیرت را در آشوب دارد این است که در چنین وقتے با سستی که فرزندان سعادت گزین و امرای اخلاص آئین به تعصیب یک دیگر تلاش خدمت قندھار و خراسان که ناموس سلطنت است نمایند این بے سعادت تیشہ بر پاسے دولت خود زودہ سنگ راہ این عزیمت شد و ہم قندھار و عقدہ تعویق و توقف افتاد امید کہ حق تعالی این نگرانی ہارا از پیش خاطر بردارد و درین وقت بعرض رسید کہ محترم خان خواجہ سرا و خلیل بیگ ذوالقدر و فدائی خان میر توڑک بآن بے دولت رابطہ اخلاص در دست ساختہ ابواب مراسلات مفتوح دارند چون وقت مقتضی ہارا و اغماض بنود ہر سہ را مقید فرمودم و بعد از تحقیق و تفحص احوال چون در حرام مکی بدانیشی و بدسگالی خلیل و محترم شک و شبہ مانند مثل میرزا رستم امرای بے اخلاصی و بدسگالی خلیل سوگند خورده ناگزیر انہا را سیاست رسانیدم و فدائی خان ا کہ غبار اخلاص او از آلائش تہمت و نقصان پاک بود از قید بر آورده سرفراز ساختم راجہ روز افزون را برسم و کوچکی نزد فرزند اقبال مند شاہ پر ویز فرستادم کہ سزا دلی نموده آن فرزند را بالشرک ظفر اثر بسرعت ہرچہ تمام تر ہلاکت رساند تا آن بے دولت چنانچہ باید بسزاسے کردار ناپسندیدہ خود برسد جو اہر خان خواجہ سرا بخد مت اہتمام در بار محل سرفراز شد غرہ اسفندارند ماہ الہی نور سراسے مور و عساکر منصور گشت و درین روز عرض داشت اعتبار خان رسید کہ بید دولت بسرعت ہرچہ تمام تر خود را بنواحی دار الخلافہ اگرہ رسانیدہ بود کہ شاید پیشتر از استحکام قلعہ ابواب فتنہ و فساد مفتوح گردانیدہ کاری توان ساخت چون بہ فتح پوری رسید و دولت را بر روسے خود مسدودی یا بدجہلت زدہ او بارگشتہ توقف می نماید خانان و سپر او بسیارے از امرای بادشاہی کہ در تعینات صوبہ دکن و گجرات بودند ہمراہ او آمدہ و سنیت راہ لغنی و کافر نعمتے شدہ اند موسویخان اورا در فتح پور دیدہ تبلیغ احکام بادشاہی نمود و مقرر شد کہ قاضی عبدالعزیز ملازم خود را بر یافت او بدرگاہ والا فرستد کہ مطالب اورا بعرض رساند سندر نام نوکر خود را کہ سر حلقہ ارباب ضلالت و سرگروہ اہل فساد است باگرہ فرستادہ کہ خزان و دوا این بندہ ہا را کہ در اگرہ دارند متصرف گرد و از جملہ بخانہ لشکر خان در آمدہ نہ لاک روپیہ را متصرف گشت ہمچنین بمتریل و گیر بندہ ہا ہر جاگمان سامانے داشت دست تطاول دراز ساختہ آنچه یافت متصرف در آورد ہر گاہ مثل خان خانان امرای کہ منصب عالی اتالیقی اختصاص داشت در ہفتاد سالگی روسے خود را بہ لغنی و کافر نعمتے سیاہ زداز دیگران خود چہ گلہ گو یا سرشت او بہ لغنی و کافر نعمتے مجبول بود پدرش در آخر عمر نابینا و بزرگوار ہمین شیوہ ناپسندیدہ سلوک داشت او پیروی پدر نمودہ درین بن خود را مطعون و مرد و ازل و ابد ساخت بد

عاقبت گرگ زاده گرگ شود | اگر چه با آدمی بزرگ شود

درین تاریخ موسویان با عبدالعزیز فرستاده بے دولت رسید چون مناسبات او معقولیتت نداشت راه سخن نداده و حاله
 مهابت خان نمودم که مقید دارد پنجم ماه مذکور کنار آب بود و هیانه مقروض معسکر اقبال گردید خان عظیم منصب هفت هزار می و پنج
 هزار سوار سر بلندی یافت راجه بهارت بوند بلیه از دکن و دیانت خان از آگره رسیده ملازمت نموده گناه دیانت خان را
 بخشیده بهمان منصب که سابق داشت سرفراز ساختم راجه بهارت بمنصب هزار و پانصد می هزار سوار و موسوی خان
 هزار می و سه صد سوار ممتاز گشتند روز مبارک شبته روز دهم در ظاهر بر گنجه تمام نیسر راجه نرسنگه ی ملازمت نموده فوج
 آراسته بتوزک عرض داده مورد تحسین و آفرین گردید راجه سارنگه ی بمنصب هزار و پانصد می و شش سوار سرفراز شد
 در حوالے کرتال آصف خان از آگره آمده بسعادت رکاب بوس فرقی عزت برانراخت درین وقت آمدن او عنوان فتوحات
 بود و از شش خان پسر سعید خان از صوبه گجرات رسیده زمین بوس نمود در هنگامیکه بے دولت در برهان پور بود حسب التماس
 او باقی خان را بصوبه چونا گنده تعیین فرموده بودم بمشار الیه فرمان شده بود که بدرگاہ آید درینو لا خود را رسانند و شریکیت
 گشت چون از دار السلطنت لاهور بے سابقه خبر کوچ اتفاق افتاد و فرصت مقتضی توقف و تامل نبود با بعد و دسے از
 امر آنکه در رکاب منصور بودند و بخدمت حضور اختصاص داشتند برآمد شد تا رسیدن بسره ناندک مایه مردم بسعادت همراهی
 سرفراز بودند بعد از گذشتن از سهرند فوج فوج و تشون تشون لشکر از اطراف و جوانب آمدند تا دہلی آن قدر جمعیت فراهم آمد
 که بهر جانب که نظری انداختم تمام روسے صحرا را لشکر فرا گرفته بود چون بعرض رسید که بے دولت از فتح پور برآمده روانه
 اینصوب گشته بکوچ متواتر متوجه دہلی شد بعد از حکم چلته پوشیدن فرمودم درین یو دوش مدار تند بمرامور و ترمیب
 افواج منصور بصوابه مهابت خان مغرض بود سرداری فوج بهراول بعبدالله خان مقرر داشته از جوانان چیده و گزیده و
 سپا بیان کار دیده هر کس را که مشار الیه التماس نمود در فوج او نوشته حکم فرمودم که یک گروه پیشتر از دیگر افواج می رفته باشند
 خدمت رسانیدن اخبار و ضبط راهها را نیز او متعهد شد و ما غافل ازین که او بابلے دولت جداستان است عرض صلی
 آن بداصل است که اخبار لشکر مارا باور ساند پیش ازین هم خبر راست و دروغ بر طومار بابلے طولانی نوشته
 می آورده که جاسوسان من از انجا فرستاده اند بعضی از بند بابلے فدوی را قسم می داشت که بابلے دولت اتفاق دارند و اخبار
 در بار بادی نویسند اگر بقتنه سازی و در اندازی او از جارفته اضطراب و بیثباتی می نمودم درین طور شورشی که تند با وقتند و توان

بلادر آشوب و تلاطم بود بسیارے از بندہاے فدوی را بہ تہمت او صنایع بایستے ساخت با آنکہ بعضی از دولت خواہان
 در خلاف دلائل بنا یہ و صریح اگر بداندیشی و ناراستی او حرفہا راست بعضی می رسانند نہ وقت مقتضی آن بود کہ دانشگاہ پرده
 از رویے کار او برگزفتہ آید چشم و زبان را از او اسے کہ وحشت خاطر شوم او باشد نگاہ داشته بیشتر از بیشتر در عنایت و التفات
 اغراق و افراط بکار می رفت کہ شاید مجلس زدہ از کردار ناہنجار خود گذشتہ از بد ذاتی و قطنہ پردازی باز آید آن مرد و وائل
 و ابد کہ سرشت زشت او نجیب و نفاق مجبول بود بخود بس نیامدہ کرد آنچه در خورا بود چنانچہ در جاسے خود
 گزارش خواہد یافت۔

در از جوے خلدش بہ ہنگام آب	گرش در نشانی بس باغ بہشت	در حقیقہ تلخ است او را سرشت
ہمسان میوہ تلخ بار آورد	سرا انجام گوہر بہ کار آورد	بہ بیخ انگبین ریزی و شہد ناب

بالجملہ در حوالے دہلی سید بہوہ بخاری و صدر خان و راجہ کشناس از شہر آمدہ بسعادت رکاب بوس سرشد از
 شدند باقر خان فوجدار سرکار او و تیر درین تاریخ خود را بار دوے ظفر قرین رسانید بست و پنجم ماہ مذکور
 پیمورہ دہلی گذشتہ در کنار آب جینا معسکر اقبال آراستم گردہر ولد را سے سال در بازی از صوبہ دکن آمدہ بدولت
 زمین بوس ممتاز گردید بہ منصب دو ہزاری و ہزار و پانصد سوار سرفراز گذشتہ بخطاب راجہ خلعت امتیاز پوشید زبردتخان
 میر توذک بغنایت علم فرقی عزت برافراخت۔

جشن ہیر و ہمین نوروز از جلوس ہایون

شب سہ شبنبہ بستم ماہ جمادی الاول سنہ ہزار و سے و دو ہجری نیر اعظم فروغ بخش عالم بہ بیت الشرف حمل سعادت
 تحویل ارزانی فرمود و سال ہیز دم از مبداء جلوس بمبارکی و فرخے آغاز شدہ درین روز استماع اقتاد کہ بے دولت
 بجوالے مہار سیدہ در پرگنہ شاہ پور لشکر ادبار اثر او فرو و آمدہ بست و ہفت ہزار سوار دید امید کہ عنقریب مقہور و
 منکوب گردد راجہ جیسنگہ نیرہ راجہ مانسنگہ از وطن خود آئدہ سعادت رکاب بوس دریافت راجہ نرسنگہ دیورا کہ در طائفہ راجپوت
 از عمدہ تراہمانے نسبت بخطاب ہمارا راجہ بلند مرتبہ گردانیدہ راجہ جوگراج پسر او را بہ منصب دو ہزاری و ہزار سوار سرفراز

ساختم سید بهوه ابعنایت نیل ممتاز شد چون بعین رسید که بیدولت کنارت آب جنبه را گرفته می آید نصبت سوکب منصور نسیز
 بهمان سمت مقرر گشت ترتیب افواج بحر سواج از به اول و چر لغار بر لغار تقش و طرح و چند اول و غیره آینه که لاین حاصل و
 مناسب مقام بود قرار یافت مقارن این خبر رسید که بے دولت با خانانان بے سعادت از راه راست عنان تافته
 بر پرگنه کولکه که بیست کرده جانب چپ است شافقه و مندر بر بهمن را که رهنما بے بادیه صلاالت دگر ای است با داراب
 پسر خانانان و بسیار بے ازامر اسے بادشاہی که رفیق راه یعنی و حرام کلی شده اند مثل بهتجان و سر بلند خان و شرزہ خان و عابد خان جادو کله
 و ادیرام و آتش خان منصور خان و دیگر بندگان که ابعینات موبد کن و جرات و مالوه بودند تفصیل آن طوے دار و تمام نوکران خود را مثل راجه بجم پسر
 رانا و رستم خان و سیرم بیگ و دریاسے انتخان و قلی و غیره در برابر لشکر منصور گذاشته بیخ فوج قرار داده اگر چه لفظا هر سمت سردار بے دار
 برگشته روزگار است لیکن در حقیقت معنی سرداری و مدار کار بر بند زشت کردار است و تیره نجان بے عاقبت در
 نواسے بلوچ پور نزول اودار نموده اند ششم ماه مذکور قبول پور معسکر ظفر گردید درین تاریخ نوبت چندا و لے باقر خان بود مشایخ
 را از همه عقب تر گذاشته بودیم همه از متهوران در اشناسے راه خود را با عراق لشکر منصور رسا چیده دست تطاول و راز
 ساختند باقر خان پاسے همت بر جا داشته بعد افعه آنها پر داخت و خواجہ ابوالحسن خبر یافت و بکام عنان تافت تا رسیدن
 خواجہ مردودان تاب نیادوده راه گریز سپرده بودند روز چهارشنبه نهم ماه مذکور بیست و پنج هزار سوار بر سرداری احمد خان
 و خواجہ ابوالحسن و عبد اللہ خان جدا ساخته بر سر متهوران بے عاقبت تعیین فرمودم قاسم خان و لشکر خان و ارادت خان
 و فدائی خان و دیگر بندها سوازی هشت هزار سوار در فوج آصف خان مقرر گشت باقر خان و نور الدین قلی و ابراهیم حسین
 کاشغری و غیره مقدار هشت هزار سوار بکام خواجہ ابوالحسن قرار یافت نوازش خان و عمید العزیز خان و عزیز اللہ و بسیاری
 از مساوات باره و امر و به به همراهی عبد اللہ نوشته شد درین فوج ده هزار سوار بقلم آمدند مشدر متهور لشکر اودار اثر
 ترتیب داده قدم بی آزر می پیشنها و درین وقت من ترکش خاصه خود را مصحوب زبردست خان میر توزک بخت
 عبد اللہ خان فرستادم که موجب دلگرمی او شود چون تلاقی قریبین اتفاق افتاد آن روسیاه ازل و ابد که سرشت
 زشتش بے بغی و کفران نعمت مجبول بود راه گریز سپرده به متهوران پیوست عبد العزیز خان پسر خاندوران و اللہ
 اعلم دانسته یا نادانسته به همراهی او شافت نوازش خان و زبردستان و شیر حله که در فوج آن بے حیست بود ندای
 همت افشرد از رفتن او دیران نشد ندازانجا که تا یزد جبل و لعلی همه جا و همه وقت قرین حال این نیازمند

است در چہن ہنگامیکہ شہل عبداللہ خان سرداری فوج دہ ہزار سوار را بر ہم زود و ویران ساختہ بلخیم پو پست و نزدیک
 بود کہ چشم زخم عظیم بہ لشکر منصور رسید تیر تفنگ از شہت غیب بمقابلہ سندر رسید از افتادن او ارکان ہمت متہوران
 تزلزل پذیرفت خواجہ ابوالحسن نیز فوج مقابل خود را از پیش برداشتہ در ہم شکست دآصفخان بوقت رسیدن ابوالحسن
 تردو نمایان کردہ کار را تمام ساخت و فتحی کہ طغرائے قوچات روزگار تواند شد از کین غیب چہرہ پرداز مراد گشت زبردست خان و شیر حلہ
 و شیر بیچ سپر او و سپر اسد خان عموری و محمد حسین برادر خواجہ جہان و جمعی از سادات بارہہ کہ در فوج عبداللہ رو سپاہ ہونہ
 شہرت خوشگوار شہادت چشیدہ حیات جاوید یافتند عزیز اللہ نسیرہ حسین خان زخم بندوق برداشتہ سلامت ماند اگر چہ
 درین وقت رفتن آن منافق مزدوم از تائیدات غیبی بود لیکن اگر در عین جنگ این حرکت شہنشاہ از و بطور رسیدی
 ظن غالب آنکہ اکثر سرداران لشکر عاصی گشتند سے یا گرفتار شدی بحسب اتفاق در السنہ عوام بلخنت اللہ اشتہار یافت
 چون نامی از غیب نامزد او شد بود من ہم اورا بہین نام خوانم بعد ازین ہر جا لعنت اللہ مذکور شود کنایہ از و خواهد بود باطلہ
 مقہوران بہ انجام کہ از عہدہ کارزار راہ گریز سپردہ بودند روسے بودی ادبار نہادند و دیگر خود را جمع نیارستند ساخت
 و لعنت اللہ با سایر مقہوران تاپیش بیدولت کہ بیت کردہ مسافت بود عنان باز نہ کشید چون خبر فتح اولیای دولت ہا بن نیاز مند بنیاز رسید
 سبب ات شکران مہبت کا رعنایات مجدوہ آہی بود تقدیم رسانیدہ دولتخواہان شایستہ خدمت را بجنور طلب فرمودم روز دیگر سرسند
 را بجنور آوردند عنان ظاہر شد کہ چون بندوق باورسید جان ببالکان جنم سپرد لاشہ اورا بہجت سوختن بھی کہ دران حواسے بودہ
 بردہ اندو ستقے کہ خواستہ اند کہ آتش برافروزند فوجی از دور نمایان شد از بیم آنکہ مبادا گرفتار شوند ہر کرام بطرفے گرختہ
 اند مقدم آن موضع سرش را بریدہ براسے مچراے خود نزد خان عظیم کہ در جاگیر او مقرر بود بردہ مشارالہ بلازمت
 آورد چہرہ شومش درست نمایان بود ہنوز متغیر نشدہ گوشہایش را بہجت مروارید ہاسے کہ داشتہ بریدہ بردہ بودند
 اما ہیچ معلوم نشد کہ از دست کہ بندوق خوردہ از معدوم شدن او بے دولت دیگر کمر نہ بست گو یا دولت و ہمت و
 عقل او آن سگ بند بودہ ہر گاہ شہل من پدیری کہ در حقیقت آفریدگار مجازی لہیم و در حیات خود اورا الوالا پایہ
 سلطنت رسانیدہ بہ ہیچ چیز از دور یغ نہا شتہ باشم چنین کند جانش از عدالت الہی کہ دیگر روسے ہیچونہ بنیویستہ از
 بندھا کہ درین یورش مندر خدمات شایستہ شدہ در خور پایہ خویش برابر ہمیش سر فراز یافتند خواجہ ابوالحسن بمنصب
 پنج ہزاری از اصل و اضافہ متاثر شد توارش خان بمنصب چار ہزاری و سہ ہزار سوار از ابوالحسن سہ ہزاری و پانصد سوار

و نقاره ممتاز گردید ابراهیم حسین کاشغری دو هزار و پانصد سوار غزیزاده دو هزار و پانصد سوار نورالدین قلی دو هزار و
 هفتصد سوار راجه رام داس دو هزار و پانصد سوار لطف الله هزار و پانصدی و پانصد سوار پرورش خان هزار و
 پانصد سوار و اگر جمیع بندها مفصلاً نوشته آید بطول می انجامد بالجماعه یک روز در منزل مذکور مقام فرموده روز دیگر کوچ کردیم
 دولت خان عالم از آبا و کوچ کرده دولت آستان بوس دریافت و از دهم ماه مذکور در حواله موعنه جهانه منزل
 شد درین روز سر بلند را سه از دکن آمده ملازمت نمود و عنایت خجمر صغی خاصه یا پچول کتاره سرفراز گردید عبدالغزیز
 خان و چند سکه که همراه لعنت الله رفته بودند خود را از چنگ سبب دولت خلاص کرده بلازمت پیوستند و چنان نمودند
 که در وقتیکه لعنت الله تاخت مارگمان آن شد که بقصد مبارزت اسب برانگیخته چون میان مقهوران در آمدیم بجز رضا و سلیم
 ندیم الحال قابو یافته خود را بسعادت آستان بوس رسانیدیم با آنکه دو هزار هر رستم مدد خرج از سبب دولت گرفته بودند
 چون وقت تقاضای باز پرس نمی نمودند آنهارا بر استی خریداری شد نوروز هم جشن شرف آراستگی یافت و بسیاری
 از بندها با صافه منصب و عنایات لایق سرفراز گردیدند میر عسکالر و له از اگره آمده ملازمت نمودند و فرستادند که در وقت تقیب
 داده بنظر در آورده و الحق محنت بسیار کشیده و خوب پیروی ساخته و جمیع لغات را از اشعار علماء قدما مستشهد آورده درین
 فن کتابی مثل این نمی باشد راجه حسینکه بمنصب سه هزار و چهارصد سوار سرفراز شده بفرزند شهریار فیصل خاصه
 عنایت نمودم خدمت عرض مکرر بموسویخان مقرر گشت امان الله سپهر مهابت خان بخطاب خانه زاد خانی و منصب چهار
 هزار و ذات سوار نوازش یافته عنایت علم و نقاره بلند مرتبه گردید غزه اردوی بهشت ماه آبی برکنار کول فتح پور نزول
 اقبال اتفاق افتاد اعتبارها بر خان از اگره آمده ملازمت نمود و بنظر عافیت مخصوص گشت ظفر خان و مکرم خان و برادر مکرر خان
 نیز از اگره آمده سعادت ملازمت در یافتند چون اعتبار خان بجا قنط و محارست قلعه اگره چنانچه از حلال مکی مصدر
 مساعی جمیل و ترددات پسندیده گردیده بود بخطاب ممتاز خانی سر بلند گردانیده منصب شش هزار و ذات پنج هزار
 سوار عنایت نمودم خلعت باقمشیر مرصع و اسب و فیصل خاصه مرحمت فرموده بخدمت مذکور منصب سعادت الطاف ارزانی
 داشتیم سید هوه بمنصب دو هزار و پانصد سوار سرفراز شد مکرم خان بمنصب هزار و دو هزار سوار و خواجه قاسم
 هزار و چهارصد سوار نوازش یافته چهارم ماه مذکور منصور خان فزنی که در اوراق گذشته احوال او بشرح مرقوم گشته با
 برادرش و نوبت خان و کنی برهنوی دولت از سبب دولت جدا شده بخدمت پیوستند خواص خان را نزد فرزند اقبالند

شاہ پرویز فرستاد میرزا عیسیٰ ترخان از ملتان رسیدہ سعادت آستان بوس دریافت بہابت خان شمشیر خاصہ عنایت
 شد و ہم ماہ مذکور نوے پرگنہ ہندون مسکراقبال گردید منصور خان بمنصب چہار ہزاری ذات و سہ ہزار سوار و نویت خان
 بمنصب دو ہزاری و ہزار سوار اتیا زیا فتنہ یاز و ظم مقام شد چون درین روز سعادت ملازمت فرزند اقبال منڈ شاہ پرویز
 مقرر گشتہ بود حکم فرمودم کہ شاہزادہ ہائے کامگار و امراے نامدار و سایر بندہ ہائے جان سپار جوق جوق و قشون قشون
 باستقبال شتافتہ آن فرزند اقبال منڈ را آئین لایق بملازمت آورند و بعد از گذشتن نیم روز کہ ساعت مسعود و
 مختار بود سعادت زمین بوس حسین اخلاص ذرانی ساخت و بعد از تقدیم لوازم کورنش و تسلیم وادائے مراتب توره و
 تزیین فرزند اقبال منڈ را بشوق و شفقت تمام در آغوش عزت گرفتہ نوازش و مہربانی بیش از پیش ظاہر ساختم و در نیولانہ رسید
 کہ بے دولت و در وقت عبور از جوالی پرگنہ انبیر کہ وطن مالوہ راجہ مانسنگہ است جمعے ازاد باش را فرستادہ آن معمورہ را
 تاخت و تاراج نمودہ و از دہم ماہ مذکور ظاہر موضع ساروالی مسکراقبال گشت حبش خان را بہت تعمیر منازل اجیر
 پیشتر خصت فرمودم فرزند سعادت منڈ شاہ پرویز را بمنصب والائے پہل ہزاری و سہ ہزار سوار بلند مرتبہ گردانیم
 چون بعرض رسید کہ بید دولت جگت سنگہ سپہ راجہ با سورا تعین فرمودہ کہ بوطن خویش رفتہ در کوهستان صوبہ پنجاب ابواب
 فتنہ و فساد مفتوح گردانند صادق خان میر بخشی را بجگت صوبہ پنجاب سرفراز ساختہ بہ تنبیہ و تادیب اور خصت فرمودم
 خلعت با شمشیر و نیل عنایت کردم و منصب ادا از عمل و اضافہ چہار ہزاری ذات و سہ ہزار سوار مقرر داشتہ بغنایت توغ و
 تقارہ سرفراز گردانیدم در نیولانہ عرض رسید کہ میرزا بدیع الزمان سپہ میرزا شاہرخ را کہ بہ فتح پوری اشتهار دار و برادران
 خود او بخیر بر سر اور ریختہ اورا بقتل میرسانند متعارن این حال برادرانش بدرگاہ آمدہ زمین بوس نمودند و مادر حقیقی او تیر
 بخدمت پیوست لیکن چنانچہ باید مدعی خون فرزند نشد و بہ ثبوت شرعی نتوانست رسانید اگرچہ زشت خوئی او بہر تبہ
 بود کہ کشتہ شدن آن بے سعادت افسوس نہاشت بلکہ صلاح وقت و مناسب دولت باشد لیکن جو ازین بے دولتان نسبت
 بہ برادر کلان کہ بمنزلہ پدر است چنین بے باکے بطور رسیدہ دعالت مقتضی اغراض نگشت حکم فرمودم کہ بالفعل و در زندان
 محبوس باشند بعد ازین آنچه سزاوار باشد عمل آید بیست و یکم ماہ مذکور راجہ گجسنگہ و رائے سورجسنگہ از محال جاگیر خود رسیدہ دولت
 رکاب بوس و دریافتہ سرفرا ملک کہ بطلب فرزند خان جهان بلتان فرستادہ بودم درین تاریخ آمدہ ملازمت نمود و از
 سعادت ضعف و بیماری او معروض داشت اصالت خان سپہ خود را با ہزار سوار بخدمت فرستادہ اظہار تاسف و آرزوی

بسیار از حرمان ملازمت نموده بود چون عذر بفرغ صدق آراستگی داشت مقبول افتاد بستی در پنجم ماه مذکور فرزند اقبال مند
 شاهزاده پرویز با عساکر منصور بقا قصبه و استیصال سبب دولت و مخدول العاقبت تعیین شد عثمان اختیار شاهزاده کاظم
 و مدار انتظام عساکر منصور لطف آثار بید مومن الدوله القاهره هبابت خان حواله شد از امر اسے نامدار و بهادران جان نشان
 که در خدمت شاهزاده بلند اقبال مقرر گشتند باین تفصیل است خاندان عالم مهاراجه گجنگی فاضل خان رشید خان راجه
 گروبر راجه رام داس کچوا به نواب میر عزیز الله اسد خان پرورش خان اکرام خان سید بنیر خان لطف الله اسے
 تران داس وغیرهم موازی چهل هزار سوار موجود و قوچ خانه عالی بامیت لک روپیه خزانہ همراه نموده شد بساعت
 سعادت قرین آن فرزند اخلاص گزین راهمنان فتح و فیروزی رخصت نموده شد فاضل خان بخدمت بخشگیری و
 وقتبندی لشکر منصور مقرر گشت خلعت خاصه بانادری زر لفت و در گریبان و دامان مروارید کشیده که مبلغ چهل و یک هزار
 روپیه در سرکار ترتیب یافته بود و فیل خاصه رتن گج نام باوه ماده فیل و اسپ خاصه شمشیر مرصع که قیمت جمله بنقدا و هفت
 هزار روپیه باشد بشاهزاده مرحمت فرمود و همچنین نوزده جان بیگم خلعت و اسپ و فیل چنانچه رسم است به آن فرزند لطف
 نمود و بهبابت خان و دیگر امراء و خود شادمانگی اسپ و فیل و سرو پا عنایت شد از ملازمان و شناس آن فرزند نیز بنیایات
 لائق سرفرازے یافتند درین تاریخ مظفر خان بخدمت میر بخشی خلعت اختیار یافت غره خور و ادماه الی شاهزاده
 و اور بخش سپهر سردار البصاحب صوبگی ملک گجرات سر بلند ساخته خان اعظم را ابوالانصیب اتالیقی او امتیاز بخشیدم به شاهزاده
 اسپ فیل و خلعت و خنجر خاصه مرصع و توغ و نقاره مرحمت شد خان اعظم و نوازش خان و دیگر بندها بنوازشات و در خود
 خود سرفرازے یافتند ارادت خان از تغیر فاضل خان بخدمت بخشگیری ممتاز شده رکن السلطنت آصفخان بصاحب صوبگی
 ولایت بنگال و او را سه فرق عزت برافراخت خلعت خاصه با شمشیر مرصع بشار الیه عنایت شد ابوطالب سپهرا و بهلماری پدر
 مقرر گشت و منصب دو هزار سوار سرفرازی یافت به روز شنبه نهم ماه مذکور مطابق نوزدهم شهر رجب سنه هزار و سیست
 و دو هجری در ظاہر اجمیر برکنار تال آناساگر نزول سعادت اتفاق افتاد شاهزاده و اور بخش بمنصب بشتت هزار و سیست
 سوار سرفراز گردیده دو لک روپیه خزانہ بجهت مدد خرج لشکر بهلماری او مقرر گشت و یک لک روپیه مساعده بجان اعظم
 حکم فرموده الی ابراهیم افشار بیگ که در خدمت فرزند اقبال مند شاه پرویزی باشد حسب التماس آن فرزند بنیایات مسلم
 سرفراز گردید تا تارخان بکر است قلعه گو الیارد دستوری یافت راجه گجنگی بمنصب پنج هزار و چهار هزار سوار سر بلند گشت

درینو از اگر خبر رسید کہ حضرت مریم الزمانی بقضائے ایزد سبحانہ تجلوت سراسے جاودانی شافقتند امید کہ اللہ تعالیٰ ایشان را خلق بخرمت خویش گرداناد و جلالت سنگ پسر رانا کرن از وطن آمدہ دولت زمین بوس دریافت ابراہیم خان فتح جنگ حاکم بنگالہ سے و چار زنجیریل برسم پیشکش فرستادہ بود بنظر درآمد باقر خان بفقہ جہادری سرکار او و دو سادات خان بفقہ جہادری میان دو آب مقرر گردیدند میر مشرف بخدمت دیوانی بیوتات سرفراز شدہ و دوازدهم تیر ماہ الہی عرض داشت متصدیان صوبہ گجرات فوید بخش فتح و فیروزری گردید تفصیل این اجمال آنکہ صوبہ گجرات را کہ جاسے یکے از سلاطین والا شکوہ است و در جلد وی فتح رانا بہ سید دولت عنایت فرمودہ بودم چنانچہ در سواخ گذشتہ مشر و محتا ثبت افتاد و سندر برہمن بوکالت او حکومت و حراست آن ملک می نمود در ہنگامیکہ این ارادہ فاسد در خاطر حق ناشناس اورسید آن سگ ہند و را کہ پیوستہ محرک سلسلہ نفاق و عناد و مرتب اسباب قتنہ و فساد بود باہمت خان و شہزادہ خان و سرفراز خان و بسیار سے از بندہ اسے بادشاہے کہ جاگیر دار آن صوبہ بودند بجنور خود طلب نمودہ اکثر برادر اورا بجاسے او مقرر داشت بعد از ان کہ سندر تقبل رسید و بے دولت ہزیمت یافتہ عنان ادبار بصوب ماند و تاقہ ملک گجرات را بہ قبول لعنت اللہ مقرر نمودہ کہتر مذکور را بہ آصف خان دیوان آنصوبہ و خزانہ تخت مرصع کہ پنج لاک روپیہ صرف آن شدہ و پردہ کہ بدولک روپیہ برآمدہ و اینہار البینہ پیشکش من ترتیب دادہ بود طلب نمود صیفی خان برادر جعفر بیگ است کہ در خدمت پدرین بختاب آصفخانی اختصاص داشت یک حبیبہ برادر نور جہان بیگم کہ بہ بین تربیت من بختاب آصفخانی سرفراز است در خانہ اوست و حبیبہ دیگر از وہ بہ سال کلان تر بخانہ سید دولت است و ہر دو از یک والدہ اند بہ این نسبت سید دولت از تو فتح ہمراہی و موافقت داشت لیکن چون در ازل قلم تقدیر سعادت مندی او جاری شدہ بود مقرر گشتہ کہ بدولت و امارت برسد حق سبحانہ تعالیٰ اورا موافق گردانید ہ معدر خدمات نمایان شدہ چنانچہ نوشتہ می آید بالحد لعنت اللہ بیوفاد و فادار نام خواجہ ہسری خود را ب حکومت آن ملک فرستادہ او با معدوی سبے سرو پایا با حمد آباد درآمد ہ شہر گجرات را متصرف گشت چون صیفی خان ارادہ دو تختو اہی پیش نہاد خاطر اخلاص با اثر داشت و زنگا ہداشتن نوکرو فراہم آوردن جمعیت و صید و ہتاہمت گماشت روی چند پیشتر از کتہ از شہر برآمدہ در کنار تال کا کر یہ منزل گزید و از انجا بہ محمود آباد و شتافت و بظاہر چنان نمود کہ نزد سید دولت میروم و در باطن بانما ہر خان و سید ولیر خان و نانو خان افغان و دیگر بندہ ہاستے جان سپار و فدویان ثابت قدم با اخلاص کہ در محال جاگیر خود توقع داشتند مراسلات و مراعات ترتیب مقدمات و دولت خواہی نمودہ در انتظار فرصت نشست صلح نام ملازم بے دولت کہ نو جہاد سرکار بہلا د بود و جمعیت نیک ہمراہ داشت از فوجا ہی کارہ دریافت کہ

صنی خان را اندیشہ دیگر پیش نہا و خاطر است بلکہ کتر ہم این معنی را در یافتہ بود لیکن چون صنی خان جمعی را دلا سا نموده شرائط حرم و احتیاط مرعی و سلوک می داشت نتوانستند دست او باز و وصلح از توہم آنکہ مبادا صنی خان ترک محابا و مدارا نموده دست بخزانہ در از سازد و پیش بینی بکار برودہ با خزانہ پیشتر شناخت قریب دہ لاک روپیہ باند و بے دولتہ رسانید و کتر نیز پرولہ مرصع را گرفتہ از پے او روانہ شد اما تخت را بجهت گرانی نتوانست ہمراہ برد صنی خان قابو دانستہ از محمود آباد پرگنہ کوچ کہ از راہ متعارف بر سمت چپ واقع است و نالو خان در انجا بود و نقل مکان نموده بانا بہر خان و دیگر دولت خواہان بکاتبیت و پیغام قرار داد کہ بہر کدام از محال جاگیر خود بلجبعی کہ دارند سوار شدہ ہنگام طلوع نیر اعظم کہ صبح اقبال اہل سعادت است و شام او بار بار باب شقاوت از دروازہ کہ بر سمت آنها است بشہر در آیند و نسا سے خورادر پرگنہ مذکور گذاشتہ خود بانالو خان وقت سحر بسواد شہر رسیدہ در باغ شعبان غلطہ توقعت می نماید تا خوب روشن شود و دوست و دشمن تیر تیران کرد و بعد از جان افروزی صبح سعادت چون در دولت را کشادہ یافت با آنکہ اثری از ناہر خان و دیگر دولت خواہان ظاہر نہ نمود بہ توہم آنکہ مبادا مخالفان آگاہی یافتہ در ہائے قلعہ را ہم مشحکم سازند توکل بتایید ایزد نصرت بخش نموده از دروازہ سازنگ پور شہر در آمدہ و مقارن این حال ناہر خان نیز رسیدہ از دروازہ آمدہ داخل شہر شد خواجہ سراسے لعنت اللہ را از نیرنگی اقبال نیز وال وقت یافتہ بخانہ شیخ حیدر نمیرہ میان وجیہ الدین پناہ برد بند ہائے شایستہ خدمت شاد دیا نہ فتح و نصرت بلند آوازہ ساختہ با شحکام برج و بارہ پرداختند و چندے را بر سر خانہ محمد تقی دیوان سبے دولت و حسن بیگ بخشی او فرستادہ آنها را بدست آوردند و شیخ حیدر خود آمدہ صنی خان را آگاہ ساخت کہ خواجہ سراسے لعنت اللہ در خانہ من است اورا ہم دست بگردن بستہ آوردند و جمع ملازمان و منتسبان سبے دولت را مجوس و مقید ساختہ خاطر از ضابطہ و نسق شہر پرداختند و تخت مرصع با دو لاک روپیہ نقد و اسباب داشیا یککہ از بید دولت و مردم او در شہر و تبصرک دولت خواہان در آمد چون این خبر بہ سبے دولت رسید لعنت اللہ را باہمت خان و شہزادہ خان و سرفراز خان و قابل بیگ و رستم ساد و صلاح بخشی و دیگر خاصیان بقا قب چہ از بند ہائے بادشاہے و چہ از مردم خود قریب پنج و شش ہزار سوار موجود بر سر احمد آباد تعین نمود صنی خان و ناہر خان از آگاہی این پائے بہت انشورہ بدلا ساسے سیاحتی و فراہم آوردن جمعیت پرداختند و از نقد و جنس ہر چہ بدست آمدہ بود حتی تخت را شکستہ بعلوفہ مردم قدیم و جدید قسمت نمودند از اجہ کلیمان زمینداران و درویش لال گوپی و سایر زمینداران اطراف را بشہر طلبید جمعیت نیک فرجام آوردند لعنت اللہ بیگ مقید نشدہ در عرض ہشتاد

روز خود را از ماندن بر روده رسانید و لعل خواہان بر خمی ہمت و بدرقہ توفیق از شہر برآمدہ و کنار تال کانگریہ مسکر اقبال
آراستند لغت اللہ را بخاطر میرسد کہ شاید از تیز جلوی سرشتہ انتظام دولت خواہان از ہم تواند گسخت چون از بر آمدن بندہ ہلے
خدمت گزار آگاہی یافت در برودہ عنان او بار بار کشیدہ تا رسیدن کمک توقف کردید بعد از آن کہ عاصیان بدسر انجام بان
سرقتہ بایام طعن گشتند قدم خلافت و گمراہی پیش نهاد و بندہ ہاسے دولت خواہ از کانگریہ کوچ کردہ در ظاہر موضع نیوہ
نزدیک بمرزا قطب عالم نمود آمدند لغت اللہ سے روزہ را بدور روز پیوہ از برودہ بہ محمود آباد پوسست چون رسید
دلیر خان نسائی شہزہ خان را از برودہ گرفتہ بشہر آوردہ بود و نسائی سرفراز خان تیر در شہر بود صفی خان بہرہ و مخفی کنی ستاہ
پیغام داد کہ اگر بر مہونی سعادت داغ عصبان از لوبہ پیشانی عبودیت خود زدودہ خود ما در سلک سایر بندہ ہاسے دولت خواہ
متمم سازید عاقبت شما و روینا و در عقبی مقرون بصلاح و سدا و خواہد بود والا عیال و اطفال شما را متعرض ساختہ انواع
خواری سیاست خواہم کرد لغت اللہ ازین معنی آگاہی یافتہ سرفراز خان را بہ جہانہ از خانہ طلب داشتہ تقید گردانید و
چون شہزہ خان و ہمتخان و صلح بخشی باہم اتفاق داشتند و یکجا فرودی آمدند شہزہ خان را نتوانست بدست آورد با بھلہ
بیست و یکم ماہ شعبان ۱۱۳۱ لغت اللہ از جایکہ بود سوار شد عساکر نکبت مآثر را ترتیب دادہ و دولت خواہان نیز افواج
اقبال آراستند و مستعد جدال و قتال گردیدند لغت اللہ را بخاطر میرسد کہ از در آمدن من پاسے ہمت آنها از جا نخواہد رفت
و کار جنگ نارسیدہ پریشان و متفرق خواہند گشت چون ثبات قدم دولت خواہان را مشاہدہ کرد تا بیاوردہ بحبانب
و سبب عنان او باز یافتہ و بظاہر چہان نمود کہ درین میدان واروسے تفنگ زیر خاک نہمان ساختہ اند مردم ما ضایع خواہند
شد بہتر آنست کہ در عرصہ سرکج رفتہ جنگ اندازیم و این اندیشہ فاسد و تدبیرات باطل از تالیفات اقبال بود چہ از انکس عنان او
آوازہ ہزیمت بر زبانہا افتاد و بہادران عرصہ نیروزی گرم و گیر از پہلو در آمدند آن سبے سعادت بسر گنج نتوانست رسید
دور موضع بازیچہ دائرہ کرد دولت خواہان ورودہ مالودہ کہ قریب سے کر وہ فاصلہ بود و مسکر اقبال آراستند صبح روز دیگر
افواج ترتیب دادہ تا مین پسندیدہ متوجہ کارزار گشتند و ترتیب افواج بدین نحو قرار یافت در بہاول ناہر خان و راجہ کلیان مینداد
اندور دیگر بہادران جلالت آثار کار طلب گردیدند و چون فارسید دلیر خان رسید دو جمعے از بندہ ہاسے اخلاص شعرا
مقرر شدند و در بہار ناہر خان رسید یعقوب و سید غلام محمد و دیگر فدائیان جان شارق قرار گرفتند و در قول صفی خان و کفایت
خان بخشی و بعضی از بندہ ہاسے شایستہ خدمت پاسے ہمت افشردند از اتفاقات حسنہ جانی کہ لغت اللہ فرود آمدہ بود زمین

پست و بلند بود ز قوم زار ابوہ و کوچکے تنگ داشت بنا برین سلسلہ افواج ادا تنظیم شایسته نیافت اکثر مردم کاری خود را
 ہمراہ رستم بہادر پیش کردہ بود بہمت خان و صالح بیگ نیز از پیش قدمان ضلالت بودند سپاہ تکبوت آثار اورا سخت جنگ با
 ناہر خان بہت خان اقتاد و چیلکش نمایان شد قضا را بہمت خان زخم تنگ بر خاک ہلاک افتاد و صالح بیگ را با ناہر خان و سید فقیر
 و سید غلام محمد دیگر بندہا بہارت دست داد و در عین زور و غور و قتل سید غلام محمد رسیدہ اورا از اسپ جدا ساخت و بزخم ماسے
 کاری بر خاک افتاد و قریب صد کس اد جان شمار کردیدند درین وقت فیلیے کہ در پیش فوج عاصیان بود از آواز بان و صافقہ
 تنگ رو گردان شدہ بکوچہ تنگ کہ از دو طرف ز قوم زار داشت در آمدہ بسیار سے از مقہوران را با مال نیستی ساختہ باز
 برگشتن فیلی سر رشتہ انتظام مخالفان از ہم گیخت درین اثنا سید دلیر خان از دست راست در آمدہ کارزار کرد و لعنت اللہ
 از کشتہ شدن بہمت خان و صالح آگاہ ہے مذاشت بقصد کمک آنها جلو تیز گرتہ بارگی او بار بر آہنگخت چون بہادران فوج
 ہراول ترددات کردہ اکثر زخمی شدہ بودند از رسیدن لعنت اللہ تاب نیاوردہ انحراف عنان نمودند و نزدیک بود کہ چشم زخم
 عظیمی رسید درین حال تائید از دی بجلوہ در آمد و معنی خان از قول بلک فوج ہراول شتافت مقارن این خبر کشتہ شدن
 بہمت خان و صالح بہ لعنت اللہ رسید و از نمایان شدن فوج قول و آمدن معنی خان ہاسے بہمت انشودہ او از ہاسے
 رقتہ آوارہ دشت ہریمیت و ناکامی شد سید دلیر خان تا یک کردہ تعاقب نمودہ بسیاری از ہریمیتان را علت تیغ انتقام
 ساخت قابل بیگ حرام نمک با جمعی از مقہوران بہ فرجام اسپر سرخچہ مکافات گردید چون لعنت اللہ از سرفراز خان جمعیت خاطر
 نداشت در روز جنگ اورا سہلسل بر فیلی نشانزدہ و یکی از غلامان طور را موکل ساعتہ بود کہ اگر تنگسے افتد اورا قتل سازد
 بہمین بہادر سپہ سلطان احمد را نیز پانچیر بر یکی از فیلان سوار کردہ اجازت قتل دہدہ در وقت گرتختن موکل سپہ سلطان احمد
 اورا بجد ہر می کشد و سرفراز خان خود را از بالاسے فیلی بزیر می اندازد موکل او دوران سہراہی از روسے اضطراب زخمی بادی زخم
 اما کار گرتی افتد معنی خان اورا بہ کار زار و ریافتہ بفرمی فرستد و لعنت اللہ تا بروہ عنان او بار باز کشیدہ چون نسا سے
 شرزہ خان در قید و دولت خواہان بود ناچار آمدہ معنی خان را دید با بجلد لعنت اللہ از بردہ بہ بروج شتافت فرزندان بہمت خان
 در کلمہ مذکور بودند اگرچہ اورا در قلعہ راہ ندانند اما پنج ہزار محمودی برسم اقامت فرستادند و او سہ روز در بیرون قلعہ بروج بحال تباہ
 گذرا بندہ روز چہارم از راہ دریا بہ بندر سورت رختہ او بار کشیدہ قریب دو ماہ در بند مذکور بسر بردہ مردم پریشان خود را ہمیں
 ساخت چون سورت در جاگیر مید و دولت بود قریب چار لاک محمودی از مقصد بیان او گرفتہ انچہ بظلم و بیداد از ہر جہت بدست آمد

متصرف شد و باز تخت برگشته ہائے سارہ سوختہ فراہم آورده در برہان پور خود را بہ بیدولت رسانید القصد چون از صفی خان و دیگر بندہ ہائے حق شناس کہ در صورت ہجرت بودند چنین خدمت شایستہ لظہور پیوست ہر کدام با نواع نوازش و مراحم سر بلندی یافت چہ صفی خان ہفت صدی ذات و سے صد سوار منصب داشت سہ ہزاری و دو ہزار سوار ساختہ بظاہر سیف حسنان جہانگیر شاہی و علم و تقارہ سرفراز سے بخشیدم ناہر خان ہزاری و دو ویست سوار داشت بمنصب سہ ہزاری و دو ہزار سوار عز امتیاز یافتہ بظاہر شیرخان و عنایت اسپ و فیل و شمشیر صغیر فرق عزت برافراخت و ادنیہ نرسنگد یو بر اور پورن مل لولو است کہ حاکم راسیمین و چندیری بود چون شیرخان افغان قلعہ راسیمین را محاصرہ نمود مشہور است کہ اورا قول دادہ بقتل رسانید و اہل حرم او با صطلاح ہنر و جوہر کردہ خود را در آتش غیرت و ناموس سوختند تلدوست نامحرم بدامن عصمت آہنا ز سر فرزند ان واقوام او ہر کدام بطرفی افتادند پد ر ناہر خان کہ خان جہان نام داشت نزد محمد خان فاروقی حاکم اسیر و برہان پور رفتہ مسلمان شد و چون محمد خان و ولایت حیات سپرد حسن پسر او در صغیرن بجایے پر نشست راجہ علیخان بر اور محمد خان آن خرد سال را در قید کردہ خود قتل امور حکومت گشت بعد از چند گاہ راجہ علی خان خبر رسید کہ خان جہان و جمعی از نوکران محمد خان اتفاق نمودہ اند و قرار دادہ کہ قصد توکنند حسن خان را از قلعہ بر آورده ب حکومت پروانند راجہ علی خان پیش دستی نمودہ حیات خان حبشی را با بسیاری از ابطال رجال بر سر خانہ خان جہان فرستاد کہ یا اورا زندہ بدست آزند یا بقتل رسانند مشارالہ بر ناموس خود قدم غیرت افشردہ بچنگ استاد و چون کار بر وتنگ شد جوہر کردہ از حیات مستعار در گذشت در ان وقت ناہر خان بغایت خرد سال بود حیات خان حبشی از راجہ علی خان التماس نمودہ او را بفرزندگی برداشت و مسلمان ساخت بعد از فوت اورا راجہ علی خان در مقام تربیت ناہر خان در آمدہ رعایت احوال او بواجب سے نمودند چون پدر بزرگوارم آثار را مدبر بانہ قلعہ اسیر را فتح کردند مشارالہ بخدمت آنحضرت پیوستہ آثار رشد از نا صیہ احوال او در یافتند بمنصب لائق سرفراز فرمودند و پرگند محمد پور را از صوبہ مالوہ بجگیراہ عنایت نمودند و در خدمت من بیشتر از بیشتر ترقی کرد بحال کہ توفیق حق گذاری نصیب او شد نتیجہ آن چنانچہ لائق بود دریافت چہ سید ولیر خان از سادات بارہہ است سابق نامش سید عبدالوہاب بود منصب ہزاری و ہشت صد سوار داشت بدو ہزاری و دو ویست سوار و علم سرفراز گشت بارہ زبان ہندی دوازہ را گویند چون در میان دو آب دوازہ دینہ نزدیک ہم واقع است کہ وطن این سادات است بنا برین سادات بارہہ اشتهار یافتہ اند بعضی مردم در صحت نسب اینہا سخن ہا دارند لیکن شجاع ایشان برہانی است قاطع بر سیادت چنانچہ ورین دولت هیچ معرکہ بنودہ کہ اینہا خود را نمایان ساختہ

باشند و چند سکه بکار نیامده باشند مرزا عزیز گو که همیشه می گفت که سادات بارهه بلاگردان این دولت اند الحق چنین است تا در زمان
افغان هشت صدی ذات و سوار منصب داشت هزار و پانصدی ذات و هزار دولیت سوار حکم شد همچنین دیگر پند های درخواه
در خورشید و جانفشانی براتب بلند و مناصب ارجمند کام دل برگرفتند در نیولا اصالت خان پسر خان جهان را کبک فرزند
داور بخش بصوبه گجرات تعیین فرمودیم و نورالدین قلی را بصوبه مذکور فرستادیم که شریزه خان و سرفراز خان و دیگر اعیان لشکر مادی که
اسیر سرخچه مکافات شده اند مجوس و سلسل بیدگاه بیار و درین تاریخ بعضی رسید که منوچهر پسر شاه نواز ازین برهنونی سعادت از بید دولت جدا شده
بخدمت فرزند اقبالند شاه پرویز پیوست اعتقاد خان حاکم کشمیر منصب چهار هزاری ذات و سه هزار سوار سرفراز سب یافت چون قراولان
خبر آوردند که درین ترویگی شیرین نمایان شده خاطر را تپسکار آن غیبت شد بعد از در آمدن به پیشه شیر و لیه نمایان گردیدند هر چه پسر را
شکار کرده بدولت خانه مراجعت نمودم همچنان طبعیت بشکار شیر مائل است که تا شکار آن میسر باشد بشکار دیگر دستوری
نی و در سلطان مسعود پسر سلطان محمود انا را اندر برهانه نیز بشکار شیر رغبت مفرط داشته و از شیر کشتن او آثار فریب در تواریخ مذکور و
مسطور است خصوص در تاریخ بهیمنی که مصنف او آنچه براسه العین مشاهده نموده بطریق روزنامه ثبت نموده از جمله آن می نویسد
که روزی در حدود هندوستان بشکار شیر رفت و فیل سوار بود شیر سوت بزرگ از پیشه برآمد و در فیل نهادن خسته بینداخت
و بر سینه شیر زوشیر از در دو چشم خیز زده بقفاسه فیل برآمده امیر به زافوا ستاده چنان شمشیر زده که هر دو دست شیر قلم کرد
و شیر باز پس افتاد و جان داد و مراهم در ایام شاهزادگی چنین اتفاق افتاده بود که در حدود پنجاب بشکار شیر رفتیم شیر سوتی
جسته از پیشه برآمده نمایان شد از بالاسه فیل بتندی بران زدم شیر از شدت غضب از جابر خاسته بقفاسه فیل برآمده نصرت
مقتضی آن شد که بتدقیق را که داشته بشکار فرمایم سر بندوق را گردانیده بزافوا آمدم و بدو دست سر بندوق را چنان بر سر زدم که از
آسیب آن بر زمین افتاد و جان داد و از غزاسب آنکه در کوه کول من روزی بشکار برگزیده بودم فیل سوار بودم گرگه از پیش برآمد تیری نزدیک
به بنا گوش زدم که قریب به یک جب فرشت و بهمان تیر افتاد و جان داد و بسیار بود که پیش من جوان سخت کمان بیست تیر دس تیر زده
از در فوره چون از خود نوشتن خوشنما نیست زبان قلم را از عرض این وقایع کوتاومی دارم در بیست و نهم ماه مذکور عقده دراز یک کلمه
پسر انا کرن عنایت شد در نیولا بعضی رسید که سلطان حسین زمیندار گلی و دیعت حیات سپروه منصب و جاگیر او را به شاه دمان پسر
کلان اولطف نمودم هفتم ماه امرداد ابراهیم حسین ملازم فرزند اقبال مندر شاه پرویز از لشکر ظفر اثر رسیده بنویسند فتح سامعه
افروزا و لیاسه دولت ابدی اتصال گردید عرض داشت آن فرزند مشتک کیفیت جنگ و ترویات بهادران بانام و تنگ

گذرا ایند شکر این موہیت کہ از عنایات الہی بود تقدیم رسیدہ و شرح آن مجمل آنکہ چون عساکر منصور در موکب شاہزادہ والا قدر
از گریوہ چاند صاحبور نمودہ بہ ولایت مالوہ در آمد بے دولت با بیست ہزار سوار و ستہ صد فیل جنگی و توپ خانہ عظیم از ماند و بعزم رزم
در آمد جبے از ترکیان دکن ابا جاد و راسے داودی رام والش خان و دیگر مقہوران سیاہ بخت پیش از خود گسیل نمود کہ بارہوی
ظفر ترین بقزاقی بر آئید مہابت خان ترتیب بتزک شایستہ نمودہ شاہزادہ والا قدر را در قول جاسے دادہ خود ہمسر فوج
دار رسیدہ در سوار شدن و فرود آمدن شتر اٹھ حزم و احتیاط بکار برد ترکیان از دور خود را نموداری گردانند و قدم جرات و جلاوت
پیش نمی نہادند روزی نوبت چند اولی منصور خان فرنگی بود در وقت فرود آمدن اردو سے مہابت خان بہت احتیاط
بیردن لشکر فوج بستہ ایستادند تا مردم بفرار خاطر دگرہ کنند چون منصور خان در اٹھنا سے راہ پیالہ خوردہ سرست بادہ غرور بہ
منزل می رسید بحسب اتفاق فوجی از دور نموداری شود و خیال شراب اورا برین می دارد کہ باید تاخت بے آنکہ برادران و مردم
خود را خبر کند سوار شدہ می تا زود دوسہ ترکی را پیش انداختہ تا جاسے کہ جاد و راسے داودی رام با دوسہ ہزار سوار صفت بستہ ایستادہ
مہزودہ زدہ می برد چنانچہ ضابطہ اینہا ست از اطراف هجوم آوردہ اورا در میان می گیرند تا زخمی داشتہ دست و پا زدہ در راہ اخص
جان سپاری کرد و درین ایام مہابت خان پوستہ بریل و رسائل صید دلہا سے رسیدہ جمعی کہ از رو سے احتیاط و اضطراب ہمراہ
بیدولت ہوندمی نمود چون مردم آیت یاس از صفحہ احوال اومی خواندند از ان جانب نیز نوشتہ فرستادہ قول خواستہ بودند بعد
از ان کہ بے دولت از قلعہ ماند و بر آمد نخستین جماعتی ترکیان را پیش فرستاد و از پس آنہا رستم خان و قلی و بر قنداز خان را با گروہ پچپان
رواند ساختہ انگاہ دارا ب خان و مجیم و بیرم بیگ و دیگر مردم کاری خود را روانہ گردانید چون بخود فرار جنگ صفت نے
توانستہ داد ہمیشہ نظر بر قناداشتہ فیلان مسخ جنگی را با ارا بہ اسے توپ خانہ از آب زردہ گذرانیدہ جریدہ از پے دارا ب
و مجیم خود ہم رو سے ادبار بصرہ کارزار نہادہ روزی کہ جواسے کالیادہ مسکرا اقبال گردید بیدولت تمام لشکر نکبت اثر خود را بہ
تقابل فوج منصور فرستادہ خود با خان خانان و سعد و سے یکا کردہ عقب ایستادہ برق انداز خان کہ از مہابت خان قول گرفتہ کہین
بود وقتی کہ لشکر باہر برابر ہم صفت کشیدہ اند قابو یافتہ با جماعتی برقی ماند تا غتہ و لشکر منصور رسیدہ و جاگیر با دشاہ سلامت گفتہ می آید با مہابت
رسید مشارالہ بہلا زمت فرزند قابالند و پر وزیر برودہ بہرام بادشاہی متعال و امید دار گردانید و سابق بہام الدین نام داشت و نوکر زین خان
بود لہذا ز فوج اورا رسک توپچیان رومی منتظم گردید چون خدمت خود را گرم و چپان می کرد و جمع با خود ہمراہ داشت لائق
ترتیب داشتہ بجا ب بر قنداز خانی سرفراز ساختہ در وقتی کہ بیدولت را بدکن می فرستاد و مشارالہ را میر آتش لشکر ساختہ ہمراہ آورد

ساختم اگر چه در ابتدا سے داغ لعنت بر ناصیہ جو دیت نہاد لیکن عاقبت بخیر ظاہر شد و بوقت آمد بہان روز رستم کہ از نوکران عمدہ او بود واقعا و تمام بروداشت چون یافت کہ دولت از او برگشتہ است از ہما بت خان قول گرفته بر بہیونی سعادت و بدرقہ تو منسبتی با محمد مراد بخشی و دیگر منصبداران کہ ہمراہ او بودند از لشکر تکلیت اثر او بیرون تاختہ ہو کب اقبال شاہ ہزار والا ستدر پیوست بی دولت را از شنیدن این اخبار دست و دل باز کار رفت دہر تمام نوکران خود چہ جا سے بندہ ہا سے بادشاہی کہ ہمراہ او بودند بے اعتقاد و بے اعتماد شدہ از غایت توہم شباشب کس فرستادہ مردم پیش را نزد خود طلبیدہ فرار برقرار اختیار نمودہ سر اسید از آب زردہ عبور کرد و درین وقت باز چندی از ملازمان او قابو یافتہ جدا شدند و بخدمت فرزند سعادت مند پیوستہ در خور حالت خویش نوازش یافتند و ہمدین روز کہ از آب زردہ می گذشتہ نوشتہ بدست مردم او افتاد کہ ہما بت خان در جواب کتابت زاہد خان نوشتہ بعواطف و مراحم بادشاہی مستمال و امیدوار گردانیدہ در آمدن تریب و تحریریں بسیار نمودہ بود آن را بکنس نزد بی دولت بردند و از زاہد خان بدگمان و بے اعتماد شدہ اورا بہ سہ سپہر محبوس گردانیدند زاہد خان سپہر شجاعت خان است کہ از امر او بندہ ہا سے معتد پدر بزرگوارم بود و من باین بے سعادت را نظر بر حقوق خدمت و نسبت خانہ زادگی تریب فرمودہ بطلب خانی و منصب ہزار و پانصدی سرفراز ساختہ ہمراہ بی دولت بخدمت فتح دکن رخصت فرمودم ورنیولا کہ امر اسے آن صوبہ را بکس مصلحت قندھا رطلب فرمودم با آنکہ فرمان از روی تاکید خصوص باوصا و ترشد این بے سعادت بدرگاہ نہادہ خود را از فدویان و ہوا خواہان بی دولت ظاہر ساخت و بعد از آنکہ از حویلی دہلی شکست خوردہ برگشت با آنکہ خیال مندی نہشت توفیق نیافت کہ خود را بہلازمت رساند و غبار خجالت و داغ عصیان از لوح پیشانی پاک ساختہ عذر تقصیر گذشتہ در خواہد تا آنکہ منتقم شتمی اورا باین روز مبتلا ساخت و مبلغ یک لک و سی ہزار روپیہ نقد از اموال او بی دولت متصرف گشت۔

چو بد کردی سباش این ز آفات	کہ واجب شد طبیعت را مسکافات
<p>بالجملہ بے دولت بسرعت از آب زردہ گذشتہ تمام کشتی ہمارا با نظرت کشید و گذر ہارا با اعتقاد خود استحکام دادہ ہمہ بیگ بخشی خود را با فوجی از مردم معتد خود و جمعی از ترکیان دکن در کنار آب گذاشتہ ارا بہ ہا سے تو پچانہ در برابر نہادہ خود بجانب قلعہ اسیر و بر ہا پنجہ رحمان او بار مطوف داشتہ درین وقت ملازم او قاصدی کہ خان خانان نزد ہما بت خان فرستادہ بود گرفته پیش بی دولت برود و در عنوان مکتوب این بیت مرقوم بود۔</p>	
و کس نظر نگاہ سے وارندم	ور نہ پیری ز سبے آراسے

بیدولت او را با ولاد از خانه طلب داشتند نوشته را با و نمود اگر چه عذر با گفت لیکن جوانی که اسموع افستد نتوانست
 سامان نمود القمه او را با و ارباب و دیگر فرزندان متصل منزل خود نظر بند نگاه داشت و آنچه خود فال زده بود که صد کس بنظر
 بنگاه می دارند پیش او آورد و ریولا ابراهیم حسین ملازم فرزند اقبال مند را که عرض داشت فتح آورده بود بختاب خوش خبر خانی
 سرفراز ساخته خلعت ذیل عنایت شد و فرمان مرحمت عثمان پشاه هزاره و دهابست خان مصحوب خواص خان فرستاده پودچی
 گران بها بخت فرزند اقبال مند و شمشیر مرصع به دهابست خان عنایت شد چون از دهابست خان خدمات شنانسته بطور پیوسته
 بود منصب هفت هزاری ذات و سوار سرفرازی بخشیدیم سید صلابت خان از دکن آمده دولت زمین بوس دریافت مورد
 عنایات خاص گردید مشارالیه از تعینات صوبه دکن بود چون بیدولت از حوالی دهلی شکست خورده بهماند و رفت او فرزندان
 خود را در حدود متعلقه غیر بصیانت ایزدی سپرده از راه نامتعارف خود را بملازمستان رسانید میرزا حسن پسر میرزا مستم
 صفوی بخدمت فوجداری سرکار بهراج دستوری یاخته بمنصب هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار از اهل و اصنافه سرفراز
 گشت لعل بیگ داروفه دختر خانه رانزه فرزند اقبال مند شاه پرویز فرستاده خلعت خاصه بانادری به آن فرزند و دستار
 بهابست خان مصحوب او عنایت شد خواص خان که سابق نزد آن فرزند رفته آمده بود ملازمست نمود بختاب اخبار خوش آمد خانه زاده
 خان پسر دهابست خان را بمنصب پنج هزاری ذات و سوار سرفراز ساختم در نیولار و زری بشکار نیک گاو خوش وقت شدم در ایشای
 شکار ماری بنظر درآمد که طولش دو نیم درعه و همیشه او مقدار سه دست بود نصف خرگوشی را فرو برده و نصف دیگر را در فرو
 برون بود چون قراولان برداشته نزدیک آوردند خرگوش از دپانش افتاد فرمودم که باز بد هانش در آوردند هر چند زور کردند
 نیارستند در آوردن چنانچه از زور بسیار کج دهانش پاره شد بعد از آن فرمودم که شگمش را چاک کردند اتفاقا خرگوش دیگر درست
 از شگمش بر آمد این قسم ما را در هندوستان چیل می گویند و میرتبه کلان می شود که کوه پانچ را در دست فرومی برد لیکن زهر و
 گزیدگی ندارد و زسه در زمین شکار یک ماده نیله گا و را به بندوق زدیم از شگمش دو بچه رسیدند بر آمد چون شنیده شده بود که
 گوشت بره نیله گا و لذیذ و لطیف می باشد به باور چیان سرکار فرمودم که دو پیازه ترتیب داده آورده بکلف خالی از لذت و
 نزاکت بود در پانزدهم شهر یور ماه الهی رستم خان و محمد مراد و چندی دیگر از نوکران بیدولت که بر بهونی سعادت از وجود شده
 خود را بلازمست فرزند اقبال مند شاه پرویز رسانیده بود و بر حسب حکم بدرگاه آمده دولت آستان بوس دریافتند رستم خان را
 بمنصب پنج هزاری ذات و چهار هزار سوار و محمد مراد را بمنصب هزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساخته خلعت روز افزون

سرفراز

ایستاد و از ساحتهم و بستم خان بخشی الاصل است نامش یوسف بیگ بود نسبت قرابت بمحمد قلی صفایانی داده که وکیل و مدار
 عالییه مرزا سلیمان بوده است اول در سلک بنده پادشاه انتظام داشت و اکثر در صوبه بالسر برده داخل منصبداران خود بود
 به تقریبی جاگیر او تفریح شده نزد بید و لیت آمده ملازم گشت از شیرشکاری و قوت تمام دارد در پیش او هم ترودات کرده مخصوص
 در هم رانما و بید و لیت او را از سایر نوکران خود برگزیده و بر تبه امارت رسانیده بود چون من عنایات بسیار با او کردم حسب التماس
 او خطاب خانی و علم و تقاره بمشار الیه مرحمت فرمودم و یک چند بکالت او حکومت گجرات داشت و بدینم نکرده بود محمد مراد لیس مقصود
 میر آب است که از قدیمان و بابر بیان مرزا سلیمان و مرزا شاه رخ بود درین تاریخ سید بهوه از صوبه گجرات آمده ملازمت نمود
 نورالدین قلی چیل و یک نفر از مخدولان بے عاقبت را که در احمد آباد گرفتار شده بودند مقید و سلسل بدرگاہ آورده شهنشاه خان
 و قابل بیگ را که سر کرده ارباب فساد بودند در پاسے نیل بست انداخته بیاداش رسانیدم بستم ماه مذکور مطابق بشیر و جسم
 شهر و تقدیر فرزند شهریار را از نواسه اعتماد اوله حق سبحانه صبیبه کرامت فرمود امید که قدش برین دولت فرخنده و بهایون
 باد بیست و دوم ماه مذکور حش و زن شمشیری آراستگی یافت سال پنجاه و پنجم از عمر این نیازمند به مبارکی و فرخندگی آغاز شد بدستور
 هر سال خود را بطلا و اجناس وزن فرموده در وجه مستحقان مقرر فرمودم از انجمله بشیر احمد سهندی دو هزار روپیه عنایت شد
 غره همراه الهی میر جمبله منصب سه هزاری ذات و سید سوار ممتاز گشت مقیم بخشی گجرات بخطاب کفایت خانی سر بلندی
 یافت چون بے گناهی سر فرزند خان خاطر نشین گردید او را از بند بر آورده مرتبه کورنش دادم حسب التماس فرزند شهریار به
 منزل او رفت شد حش عالی آراسته پیشکشهاے لائق کشیده و با کثرت از بندها سر و پا داده در نیولا عرض داشت فتند
 اقبال مند شاه پرویز رسید که بید و لیت از آب برهان پور گذشته باو به ضلالت گشته تفصیل این اجمال آنکه چون از
 آب نزدیک عبور نمود تمام کشتیها را به آن طرف برده کنار دریا و گذرها را به توپ و تفنگ محکام داد بزم بیگ را با بسیارے از
 بخت برگشته های ستاره سوخته بر کنار آب گذاشته بجانب اسیر و برهان پور رخت ادبار کشید و خان خانان و دارا ب را نظر بند
 با خود همراه برد اکنون محل حقیقت قلعه اسیر بخت شادابی سخن ناگزیر است به قلعه مذکور در ارتفاع و استحکام و متانت از
 فایت اشتها ر محتاج تبعلت و توصیف نیست پیش از رفتن بید و لیت بدکن حواله خواجه نصر الدد ولد خواجه فتح الله بود که از ظالمان
 و خانه زادان قدیم الخدمت است ثانی الحال به التماس بید و لیت حواله میر حسام الدین پسر میر جمال الدین حسین شد چون دختر
 لغائی نور جهان بیگم در خانه دوست و قتیکه بید و لیت از حوالی دلی شکست خورده بجانب مالوه و ماند و عطف عنان نمود